

Tomáš NOVOTNÝ: S.H.A.R.P. – Skinheadů proti rasovým předsudkům. Příklad současné Prahy. Praha: FHS UK 2011, 64 s. + přílohy.

Tomáš Novotný se ve své bakalářské práci zaměřil na téma, které je z hlediska subkulturních studií navýsost zajímavé a aktuální: pokusil se postihnout současný stav jedné z výrazných součástí skinheads, tzv. SHARPskins, prostřednictvím kvalitativního výzkumu v současné Praze. Předkládaná bakalářská práce má řadu silných stránek, ovšem i některé slabší, které však ve své většině padají na vrub tomu, že autor svoji práci dokončoval ve značném chvatu.

Bakalářská práce má standardní členění. Po *Úvodu* (s. 1-4), kde je vymezeno téma a struktura práce a pozice autora vzhledem k terénu, následuje *Teoretická část* (s. 5-29), ve které se autor po vyrovnání se s pojmy subkultura, subkulturní ideologie a styl a hnutí věnuje především historii a popisu skinheads v zahraničí i v ČR. K tomu využívá jak adekvátní odborné zdroje (Hebdige 1979, Marshall 1994 a 1997, Bastl 2001, vybrané kvalifikační práce), tak i pramenný materiál, s nímž dokáže velmi zručně pracovat (viz např. s. 20). V této části práce je bezpochyby na místě ocenit, že autor neustále sleduje svůj cíl, tj. systematicky shromažďuje informace směřující k pochopení současného stavu SHARPskins, provazuje jednotlivé typy pramenného materiálu i svou znalost sledované oblasti a dochází k zajímavým závěrům (i když ne vždy zcela jasně podloženým – viz např. s. 13). V některých částech je ovšem naopak zkratkovitý (např. oba exkursy /SHARP a homosexualita; SHARP a fotbal/ bych očekávala propracovanější), výjimečně zavádějící (označit Hedbige 1979 – klasiku subkulturních teorií – za knihu, „*která je ovšem někde na pomezí odborného a popularizačního textu*“ /s. 3/ považuji za více než odvážné; chybná zkratka Rock Against Communism /RAR místo RAC/ je sice určitě pouhým překlepem, ale vzhledem ke kontextu poměrně tristním, atp.).

Následuje oddíl věnovaný metodologii, v němž autor shrnuje postupy vlastního výzkumu (polostrukurované rozhovory, zúčastněné pozorování), vcelku jasně načrtává analytické postupy a věnuje se adekvátně i tomu, jak zajistil, aby jeho výzkum byl kvalitní. Naopak etickým zásadám, případně dilematům, mnoho prostoru ponecháno není – nicméně ve vlastním textu (i výzkumu) jsou etické principy dodrženy. Na s. 1 a 30 autor svůj výzkum označuje jako etnografický. Vzhledem k tomu, že ale opakovaně jako svůj klíčový pramen označuje polostrukurované rozhovory, může být jednou z otázek k obhajobě práce, co tímto označením myslel. Zavádějící je pak informace na s. 1, kde výzkum zasazuje do roku 2010, i když na s. 33 uvádí, že sběr dat (včetně pozorování) proběhl v roce 2011. Zajímavá je pak pasáž týkající se výběru vzorku – viz níže.

Výsledky vlastního výzkumu jsou představeny v *Empirické části* (s. 38-58). Jde o řadu zajímavých dat (škoda, že autor k bakalářské práci nepřipojil transkripty rozhovorů) vcelku logicky strukturovaných do kapitol věnujících se prostřednictvím reflexe aktérů (ale občasně i autorových pozorování) vztahu SHARP a skinheads, subkulturnímu stylu a ideologii SHARP. Domnívám se, že Tomáš Novotný i v této části práce prokazuje svoji obeznámenost se sledovaným terénem i reflexivní a kritické myšlení. Na druhou stranu ale k této části práci směřuje má největší výhrada: pokud by měl autor pro zpracování textu své bakalářské práce více času, mohl zvolit jiné než standardní členění bakalářské práce ve prospěch opravdu etnografického žánru psaní a propojit velmi efektivně (a efektně) kapitoly z teoretické části věnující se českému prostředí a pasáže z metodologické části (problematika výběru vzorku) s prezentovanými výsledky výzkumu a dát vlastní práci i originálním závěrům více vyniknout. Takto působí samotná empirická část trochu nedopracovaně (zejm. kapitola Identifikace se skinheads) a občas i zkratkovitě: autor de facto popisuje sebraná data a odkazuje se na předchozí části. Neškodilo by také důrazněji a transparentně prezentovat data z pozorování. U obhajoby by mě pak zajímala odpověď na otázku, zda lze opravdu tvrdit, že o SHARPskins netvoří žádnou „skupinu“ (s. 44), když např. na s. 25n autor popisuje existenci sdružení *Štěňata proti rasismu*.

Vlastní *Závěr* (s. 59-61) práce je nicméně slušným shrnutím výsledků výzkumu.

Pokud jde o formální náležitosti, i zde lze nalézt jisté nedostatky. Autor sice užívá příjemně čtivý jazyk, ovšem vyrušuje čtenáře častými překlepy a občas i poněkud neadekvátními výrazy (např. název kapitoly „SHARP – místa výskytu“ nepovažuji za zrovna nejvhodnější; označování autorů odborných zdrojů za „kolegy“ či používání pouze jejich příjmení je v psaném textu poněkud nestandardní atp.). U citací z rozhovorů chybí datum pořízení rozhovoru, oddíl Empirická část je chybně číslován.

Závěrem. Tomáš Novotný ve své bakalářské práci prokázal schopnost zvolit aktuální a originální téma, teoreticky jej podpořit a zpracovat prostřednictvím empirického výzkumu. Výhodou mu byla znalost prostředí, ale zároveň schopnost reflektovat vybraný terén s odstupem. Bakalářskou práci Tomáše Novotného proto doporučuji k obhajobě, ale vzhledem k výše uvedenému ji hodnotím na hranici výborné a velmi dobré.

Praha, 26.7.2011

Mgr. Hedvika Novotná